

19.7x12.79	2	35	עמוד	ישראל היום - כותרת	01/12/2010	25120142-7
התרמיל היהודי מאת עליזה לבי - 84110						

ספרים

ספר חדש לד"ר עליזה לביא על משמעות בר המצווה | דרוך אידו

13 הוא מספר מזל?

כך). בצד קטעים רבניים ומסורתיים נמצאים גם יצירות ומאמרים מן המאה האחרונה. כך מופיעים כמה סיפורים מרגשים על בר המצווה בתקופת השואה. משה פורת מספר על טקס בר המצווה שעשה רק עם דודו במרתף האפל של משרפת הלכנים בגטו. אלי ויזל מעלה אף הוא זיכרון ישן, ולפרימו לוי שימש אזכור בר המצווה פתח לדיון דווקא בהיעדרו של אלוהים.

מבחינה סוציולוגית, מעניין לראות למי מה כותבים יש זיכרונות טראומטיים מהטקס ובקרב מי הוא נתפס כאירוע מכונן. הזיכרונות השונים בספר סיקרנו אותי לחשוב, מה מהם נכתב כח וויה בזמן אמת ומה כפרשנות רטרואקטיבית של אדם בוגר. כדאי לקרוא את הקטע המצוטט מספרו של חיים באר על חגיגת בר המצווה האומללה של המחבר, כדי להפנים שהחגיגה הזאת נועדה לא (רק) להורים אלא בראש ובראשונה לנער המתבגר שאמור לעבור לשלב חדש בחייו.

וזה בקהילות ישראל השונות לאורך ההיסטוריה. הספר פונה למגזרים חברתיים שונים, ומתרגם לשפה ישראלית חלק ניכר מהטקסטים היהודיים. נראה כי הוא צופן חידושים, גם למי שחושבים שהם מכירים את העסק.

כדאי להורים לקרוא בספר הרבה לפני שבנם מגיע למצוות, ואז לסמן כמה קטעים שבנם "חייב" לקרוא (אפשר לקרוא יחד בשולחן המשפחה ולשוחח על

טקסי חניכה הם רכיב מרכזי בכל תרבות. בן אדם חווה בחייו כמה טקסים כאלה, שעיי קרם מעבר מסטטוס חיים אחד לסטטוס חיים אחר, מנסה ובוגר יותר. אצלנו, השירות הצבאי הוא אחד מטקסי החניכה האלה, אבל יש עוד רבים. טקס החניכה במסורת היהודית הוא כמובן בר (או בת) המצווה. בשנים האחרונות הפך הטקס להפקה רבת רושם שלא תמיד שברה בצידה. לפעמים לא הנער המתבגר עומד במר קד השמחה, ולא תמיד נחגגות בה המשמעות העיקריות.

ובכל זאת, החברה הישראלית ברובה מתייחסת אל המסורת היהודית כאל עניין מחייב, ואחת המסורות הנשמרות היא ציון יום הולדתו ה-13 של הנער. כיצד הופכים את החגיגה הזאת לעניין משמעותי עבור הנער ועבור הוריו (וגם עבור משפחתו והאורחים המוזמנים)?

ד"ר עליזה לביא רקחה בספרה "התרמיל היהודי" אוצרות טקסטואליים, מנהגים, תפילות, שירים וזיכרונות מתקופות שונות סביב נושא בר המצ